Anul IX. Arad, Duminecă 2 Iulie (19 Iunie v.) 1905 Nr. 114.

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. [illegible]

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
[illegible] ... 20 cor.
[illegible] ... 10 cor.
[illegible] ... 5 cor.
[illegible] ... 2 cor.
Numărul de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Manuscriptele nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. [illegible]

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: pentru dată și [illegible] 4 ori câte 8 b. de fiecare publicațiune.
Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte la Arad.
Tarife pentru oraș și comitate.
Scrisori nefrancate nu se primesc.

Procese cu grămada.

(*) Se pare ca la procuratura din Oradea-mare cinstitul Nagy, sinucis din cauza *delapidărilor*, ce săvârșise, aranjase un serviciu *anume* pentru șicanarea celor dela »Tribuna«. In felul acesta ținea să-și câștige merite »patriotice«, ca astfel să i-se tolereze păcatele personale.

Destul că începând cu directorul ziarului nostru, continuând cu redactorul responsabil și terminând cu editorul și proprietarul »Tribunei«, tuturor li-s'au intentat procese.

Dl *Russu Șirianu* este citat pe 8 Iulie la pertractare, înaintea judecătoriei cercuale din Arad, învinuit fiind cu *transgresiune*, ce ar fi comis prin faptul, că *n'a trimis procuraturei din Oradea volumul obligativ* din cartea sa »*Românii din statul ungar*« apărută în *București*.

Proces unic în felul seu și nemai pomenit în statul ungar, căci până acum nici un Român dela noi n'a fost pedepsit pentru ceea ce a tipărit în altă țară și cu atât mai puțin se știe că ar fi lege care să obligeze tipografiile din România a trimite procuraturilor ungurești câte un esemplar din operele scrise de Români supuși Coroanei Sfântului Ștefan.

Dar' și de altfel: vama ungurească *a confiscat* primele exemplare ce au fost trimise în Ungaria. Cartea nu se poate deci trimite nici procuraturii, nici altora.

Ceea-ce n'a împedecat însă pe procuror să ceară dela Dietă suspenderea dreptului de imunitate a d-lui Russu Șirianu și să pornească proces *încă și pentru alte două delicte*: 1) împrăștiarea cărții confiscate și 2) agitație contra naționalității (maghiare). Prima acuzare, se înțelege, este tot un așa de mare non sens, ca a doua acuzare. Căci după cum nu s'a putut împrăștia cartea din causă că n'a fost lăsată să intre, tot așa: cum putea să agite — *în România* — pe naționalitățile din Ungaria încontra — Ungurilor?!

Ei, dar procurorul Nagy ținea să se arate strașnic și treaz... A tras deci lucrurile de păr și *dă de lucru* acum judecătoriilor ungare. Nu mai puțin însă și *autorului cărții premiate de Academia Română*.

*

Cât privește acum pe redactorul nostru responsabil, pe lângă cele *două osânde* ridicate deja la valoare de a fi executat, mai are să răspundă în *5 procese*. Și i acuzat nu numai pentru articole publicate în «Tribuna», și — împreună cu editorul nostru — și pentru un apel adresat, astă tomnă, alegătorilor români *în ajunul alegerilor congregaționale*... Fiind-că li se spunea alegătorilor Români că acum li-e soartea în mână: alegând bine, ad că *Români buni*, își vor ușura situația în comitat, — procuratura acuză cu «agitare contra naționalității maghiare»... Actul de acuză cuprinde nu mai puțin decât 6 pagini mari...

Eată cu ce trebue să se frământe publiciștii Românii. Eată de ce publicul nostru este cu atât mai ales dator să sprijinească presa română, căci dacă s'ar descuragia cei din jurul ziarelor noastre, cine ar mai lupta cu ardoarea și curagiul de care publiciștii nostri au dat atâtea dovezi?!

„Le Temps" și situația politică din Ungaria. Ziarul francez publică un prim articol asupra situației politice din Ungaria, intitulat „ministerul Fejérvárý și Ungaria"

După ce povestește pe larg ultimele evenimente politice, accentuând că fiecare pas înainte pe calea ruptureî cu Austria, este „o nouă nebunie din partea elementelor ungare separatiste, ziarul francez conchide: „Desbaterea actuală este din acelea unde opinia publică străină n'are ce căuta Dar nu se poate tăgădui evidența. Și evidența este că situația Ungarieî, cu totul diferită de acea din 1848, îi impune, mai mult decât Austrieî, grija unireî. Evidența este că din această unire Ungaria, dela 1867 incoace, are mai multe beneficii decât sarcine. Autonomia ar fi pentru Maghiari — cari sunt în minoritate în regatul nostru — începutul sfârșitului, și Francisc Iosif vede bine în viitor, atât ca rege cât și ca împărat, tinzând să încetinească o evolutiune care, dacă se precipită nu se știe unde va duce.

„Cabinetul Fejérváry nu este constituțional, — este hotărît lucru. Dar dacă va permite să se pregătească cu sânge rece reformele necesare pe carî le comportă pactul uniunei, va servi cauza Ungarieî. Francia, care adesea a fost lăsată în neștiință asupra acestui adevăr capital, trebue să-și amintească că Austro-Ungaria este astăzi unul din elementele esențiale ale echilibrului european, una din elementele cele mai puternice ale proprieî sale siguranțe. Și dacă i-ar aparține de a oferi propriul său exemplu meditațiuneî străinătăței, ar putea reaminti monarchieî dualiste cât costă uneorî să pierzi din vedere interesul colectiv, în luptele interne".

Tandem denique...

(m) Calendarul gregorian a dat deja pașaportul necesar pentru începerea feriilor și nu peste multă vreme îl va imita și cel iulian.

Universitățile și-au închis la noi mai înainte porțile, ear tinerimea doritoare de aerul curat și cerul limpede al vieții dela țară grabnic și-a luat catrafusele.

Când martor sunt la toate acestea, îmi vine'n minte, ce nu de mult citiam în o foae despre feriile tinerimii finlandeze.

Această tinerime — se zicea acolo — d'abia așteaptă vacanțele, nu pentru-ca să înceapă o viață de dolce far niente, ci aranjează petrecerî împreunate cu concerte, representații teatrale, prelegerî poporale etc

In felul acesta poporul se luminează, duhul înțelegerii obștești află sălaș în șirurile răslățite ale poporului, rîndurile poporului se strîng și încetul cu încetul el devine un factor moral unitar, care ca și un singuratic om ia posiție atunci, când e vorba de soartea sa. Cei neștiutori de carte încă au prilej să fie sguduiți de idealurile comune, au prilej să-și înmulțească cunoștințele etc.

Nu s'ar putea lucra și la noi în acelaș sens? Căci mai știm, că un asemenea pelerinagiu a grupurî de studenți de ori-ce categorie ar avea și alte bune urmări: legăturile dintre inteligență și popor ar fi mai deveni mai strânse, iar folosul colegiare? Studenții, generațiile tinere ar învăța a-i cunoaște pe popor acas' la el, lângă căminu-i strămoșesc. Câte momente de inspirație, ce bogăție de impresii ar duce cu sine fiecine!

De mult, din vremuri îndepărtate s'a spus cuvântul:

Haidem cu toții la țară, să vedem pe popa țării!

Și pentru asa ceva e timpul suprem. Azi, când poporul e supus la atât de multe lupte, atât din punct de vedere moral, cât și material, azi, când se cere ca fiecare popor să aibă țăranii luminați și bine înarmați pentru greaua luptă a vieții, azi, când [illegible] ca massa țăranul [illegible] datori de tot în limele nationale, datorie sfântă avem să ne [illegible], ca [illegible] intelectuală, în care trăește sa fie curată, lipsită de ori-ce miasmă otrăvitoare.

Mai e nevoie, ca țărănimea noastră, atât de cuminte și cumpătată să fie inspirată de duh unitar, de omogene idealuri. *Asta trebue să fie capitala problemă a educației naționale.*

Idealul acesteî educații ar fi a reforma un așa integr, care ca și o mașină prin apăsarea unui bumb electric să poată funcționa.

Ear materialul e bun, mealeabil: se caută însă meșteri iscusiți.

Zelul bătrânilor, înflăcăratul entusiasm al ziarelor de bine, munca uriașă a școlilor ar întregi-o în mod minunat apostolagiul învățăceilor. Poporul s'ar lumina, mintea i-s'ar deschide referitor la marile probleme, ce cu impetuositate bat la poarta vieții, i-s'ar oferi pentera necesară întru răpunerea ispitelor: s'ar întâmpla minunea mult așteptată: trezirea țăranului din somnul cel de moarte.

Tinerii ar învăța nu numai a cunoaște, ci și a iubi pe popor, căci neamul nostru e un neam, ce merită iubire: ar fi un vagabundagiu drăguț, împreunat cu nespuse plăceri, ear' în resultatele-i ar deveni sfântul pelerinagiu la Mecca și Medina, care la noi se află în fiecare sat ori cătun.

S'ar mai putea ținea prelegeri poporale. Și câteva vorbe cuminți, o poezie frumoasă declamată cu foc, o representație drăguță ar deștepta în popor gândiri nobile, dorul spre o vieață mai inteligentă, conștiința de sine și de neam! Pe lângă strădunințele de acest fel ale Asociațiuneî ar fi una dintre cele mai fericite tentative, carî s'au făcut cândva pentru redeșteptarea neamului.

Far' când vedem, că la popoarele arctice se practică aşa ceva cu mare succes, de ce n'am încerca şi noi cei din zona capricornică??

*

Cum suntem informaţi un grup de absolvenţi de teologie ai seminarului dela noi au şi plănuit o aşa nobilă iniţiativă. Primul popas le va fi fruntaşa comună Şiria.

DIN ROMÂNIA.

Decorare. M. Sa Regele a conferit Marea Cruce a Steleĭ Românieĭ A. S. R. Principeluĭ Frideric Wilhelm al Prusieĭ.

*

Expoziţia din 1906. Planurile expoziţiuneĭ au fost întocmite şi terminate de către dl Rendon. architect peisagist francez. Iată în linii generale planul acesteĭ expoziţiuni:

In mijlocul câmpuluĭ se va ridica un grup central de clădirĭ, în carĭ se vor instala secţiunile expoziţiuneĭ. Pe dealurile de jur împrejur se vor instala expoziţiile de agricultură, viticultură şi acelorlalte produse ale solului.

In partea dinspre institutul meteorologic se va înfiinţa o grădină zoologică, lângă care se va construi o mare grotă cu un aquarium provăzut cu pereţi verticalĭ de sticlă; în aquariu vor vieţui tot felul de peşĭ. Se vor mai construi [illegible] stilul clasic roman pentru jocurĭ.

In mijlocul expoziţieĭ se va [illegible] lac, pe carĭ vor pluti bărcĭ, iar lâ[illegible] construi un palat de artă în genu[illegible] cu arcurĭ şi colonade.

Biserica „Cuţitu de Argint“, [illegible] raionul expoziţieĭ, va fi restaurată [illegible] năstireĭ Curtea de Argeş.

Se va construi tot odată un sat românesc, în care vor figura ţăranĭ îmbrăcaţi în porturile [illegible]

*

[illegible] or [illegible] is-[illegible] d-nii C. Mille şi Radu Rosetti.

Chestiunea Maroccului.

In atâtea rândurĭ am fost siliţĭ să pomenim de Marocco şi dela început am spus, că călătoria luĭ Vilhelm al doilea va face unde maĭ marĭ, decât o piatră aruncată în apa unuĭ lac.

Câteva zile s'a vorbit de un eventual răsboiu între Francia şi Germania.

Conflictul franceso-german îşĭ are istoria şi tainele luĭ. Istoria am spus-o altă dată; unele din tainele-ĭ le vom scoate la iveală.

Germania vrea adecă cu ori-ce preţ să atragă Francia în apele eĭ, cu buna n'a mers. Vrea acum să-'şĭ ajungă scopul prin intimidărĭ în deosebĭ, fiind-că s'a observat în timpul din urmă o oare-care apropiere a Franciei de Anglia şi asta de loc nu-ĭ place Germanieĭ, unde domneşte un spirit foarte împotrivitor Englezilor cu ori-ce prilej.

Francia — zic ziarele franceze — însă prin înfricărĭ nicĭ când nu se va apropia de Germania. Maĭ adaogă ziarele franceze că un răsboiu englezo-german ar fi o prostie, fiind-că folos din toate ar trage numaĭ Statele-Unite.

De aceea ridicase aşa norĭ de praf chestiunea Maroccului.

Telegramele din urmă sunt maĭ liniştitoare, nu va fi nicĭ un răsboiu. Dar că ce se ferbe în cuhna de strigoĭ a diplomaţieĭ, va arăta viitorul.

România şi evenimentele din Austro-Ungaria.

Un ziar din Bucureştĭ a lansat acum câte va zile o ştire sensaţională pe care însă nicĭ un om cu mintea întreagă n'a luat'o în serios. Anume că rezultatul întrevederei Regeluĭ Carol cu Impăratul-rege Frantz Iosef la Viena, a fost o eventuală intervenţie armată a Romănieĭ, pentru restabilirea ordineĭ în Ungaria.

Această intervenţie ar urma în momentul, în care s'ar produce turburărĭ sângeroase în Ungaria, preludiul uneĭ revoluţiunĭ marĭ.

Când sunt căldurĭ marĭ ziarele de senzaţie găsesc totdeauna prilejul de a lansa câte o ştire de acest fel, care însă nu prinde şi nu maĭ produce nicĭ o impresie.

Protestare ungurească în contra Romănieĭ.

S'a întâmplat însă, că această ştire a ajuns până la Budapesta şi ziarele ungureştĭ, carĭ sunt acum apucate de ferbinţeala revoluţieĭ, au luat-o drept o ştire gravă.

„Budapesti Hirlap“ protestează şi spune, că [illegible]e o umilinţă şi o insultă sângeroasă de a pre[illegible]pune măcar, că Impăratul Francisc Iosif ar re[illegible]rge la concursul Romănieĭ în contra supuşi[illegible] sei.

„Magyarország“, maĭ radical, admite că „o [illegible]menea monstruosilate poate să se nască la [illegible]urtea din Viena“. Dar' ameninţă pe romănĭ şi [illegible] M. S. Regele Carol, că nu vor ajunge nicĭ doĭ paşĭ maĭ departe de hotar.

„Pesti Hirlap“ protestează contra amesteculuĭ Romănieĭ în afacerile Ungarieĭ şi spune că asemenĭ ştirĭ sunt lansate din Viena spre a intimida pe ungurĭ.

Sacrificarea Romănilor.

In aceasta ordine de idei, un deputat croat din Agram intervievat asupra atitudineĭ croaţilor în casul uneĭ separaţiunĭ între Austria şi Ungaria, a zis:

— Eu bănuesc că în cele din urmă Viena se va împăca cu ungurii şi că prima pradă se vor da acestora romănii. Sunt în silnice relaţiunĭ cu cei din coaliţie, şi ştiu, că eĭ n'au teamă de cât numaĭ de romănĭ; pe romănii îĭ urăsc până la moarte, căcĭ numaĭ din cauza lor nu pot să-şĭ realizeze aspiraţiunile lor.

Impăcându-se cu Viena, prima lor grije va fi să se năpustească asupra romănilor pe toate terenurile spre a-ĭ maghiariza şi a-e ambila energia lor naţională.

In ce priveşte Croaţia, în cazul uneĭ separaţiunĭ se va desface şi dânsa de Ungaria şi se va uni cu Austria.

Casarma fortificată din Turnu Roşu.

Budapesti Hirlap publică o ştire foarte ciudată:

Spune, că s'au luat dispositiunĭ urgente, ca în vara asta să se construiască la graniţă, lângă Turnu Roşu, o casarmă fortificată pentru jandarmĭ.

Geamurile cazarmeĭ vor fi provăzute cu cuirase găurite, de unde se va putea trage.

Intreaga casarmă va fi construită după cel maĭ modern sistem de fortificaţie. In deposit vor fi alimente şi muniţiunĭ pentru 3—4 lunĭ.

Sfirşitul Obrenovicilor.

Sub acest titlu va publica în scurt timp la un editor din Lipsca fostul ministru preşedinte al Sârbieĭ dl Dr. Georgevicĭ un volum care conţine date istorice relative la domnia ultimilor Obrenovicĭ 1896—1900. Din această carte a fost publicat de revista „Zukunftu un articol foarte interesant şi care dă amănunte asupra căsătorieĭ Regeluĭ Alexandru cu Draga Maşin şi asupra conflictuluĭ între Alexandru şi tatăl seu Milan. Dr. Georgevicĭ citează ca introducere scrisoarea pe care Milan a adresat-o fiuluĭ său când a aflat că ţarul Nicolae al II-lea l-a felicitat cu ocaziunea logodneĭ. Iat'o:

Scumpe fiule,

Cu toată bunăvoinţa ce-aşĭ avea est[illegible] posibil să-ţĭ dau consimţământul la căsăto[illegible] care aĭ hotărât-o. Trebue să ştiĭ că printr[illegible] ce ţi-aĭ propus împingĭ Serbia într'o prăp[illegible] Dinastia noastră a suferit multe lovituri ale teĭ şi a trecut peste ele, această lovitură îi fi atât de teribilă, încât dinastia n'ar putea revie nici-odată. Maĭ aĭ timp să te gân[illegible] dar dacă hotărârea ta cum zicĭ este nestr[illegible] tată, atuncĭ nu-mĭ rămâne alt-ceva decât s[illegible] rog la Dumnezeu pentru patria ta. Pe guv[illegible] care te-ar da afară din ţară pentru o astf[illegible] faptă voia fi eu cel dintâiu ca să-'l felicit

Tatăl[illegible]
Mila[illegible]

La această scrisoare adaugă Dr Georg[illegible] că într'o a doua scrisoare Milan a scris luĭ seu.

Nicĭ un aghiotant de muzică — nic[illegible] vorbesc de un sublocotenent al armateĭ no[illegible] — n'ar trebui să facă o căsătorie cum o[illegible] Maiestatea Sa.

Dl Georgevicĭ redă apoĭ o convorbir[illegible] care a avut-o în August 1900 în Viena cu [illegible]gele Milan pe atuncĭ foarte greu bolnav [illegible] decursul căreia regele i-a spus că regele [illegible]xandru s'a gândit anĭ de zile la faptul cu[illegible] putea să-'l omoare pe tatăl său şi că ult[illegible] atentat din Belgrad a fost opera fiuluĭ seu.

Regele Milan istorisi: Când am zări[illegible] amanta regeluĭ la un dineu de gală în pala[illegible] fost dezolat de această obrăznicie.

A doua zi am mustrat pe fiiul me[illegible] i-am spus, că nu maĭ vroĭ să văd pe pers[illegible] asta stricată nicĭ odată la curte. Eĭ bine! a[illegible] fost dar eĭ găsiră un alt mijloc. Intr'o zi ne[illegible] suit amândoĭ în trăsură [illegible] la ambasadorul german. Când am intrat [illegible] i-am spus:

— Ascultă-mă, sper că n-o să [illegible] saloanele ambasadeĭ pe amanta ta?

Eĭ se încurcă şi răspunse:

— Dumnezeule tată, ambasadorul [illegible] ministrul meu; nu pot cere dară dela dâ[illegible] să şi oranduiască invitaţiunile după poftа [illegible]

La aceasta am răspuns zice Milan:

— Asta însemnează că va fi acolo. B[illegible] tule, este foarte just câ nu poţĭ să-ĭ ordonĭ [illegible] să facă invitaţiunile, dar tot astfel nu poţĭ [illegible] cerĭ dela mine să mă duc într'o casă, unde [illegible] află amanta ta, mă dau jos din trăsură şi [illegible] duc la palat. Voiam chiar să opresc trăsura, c[illegible] regele mă apucă de braţ şi mă conjură, [illegible] murând de nervositate, să nu fac acest scan[illegible] martorĭ fiind valeţĭ şi oficerĭ, care călăre[illegible] lângă trăsură şi mă asigură pe cuvânt de ono[illegible] că n'am să maĭ văd pe acea femee. Cedaĭ şi zisei:

Eĭ bine, dacă-ĭ ultima oară vroĭ să nu fac scandal, dar' dacă na-ĭ şă-ţĭ ţiĭ cuvântul, îţĭ dau eu cuvântul de onoare (şi ţin totdeauna cuvântul meu) că voiu face un scandal mare şi public.

Şi astfel am întrat amândoĭ în casa ambasadoruluĭ german. Dar imediat după ce-am salutat pe baronesă şi pe ambasador, m'am retras în odaia de fumat ş-am rămas acolo până la plecare.

Pe atuncĭ nu visam, cât de serios stăteau lucrurile, dar prin scenele acelea i-am arătat, că sunt o pedecă mare pentru realisarea planuluĭ lor teribil şi de accea căutau să se scape de mine“.

Dr. Georgevicĭ era în Viena şi în ultimele zile ale luĭ Milan. Când întrebă într'o zi pe bolnav unde şi-a păstrat hârtiile luĭ, Milan răspunse scurt:

— „Le-am ars pe toate acum câte-va zile“.

— Pentru Dumnezeu, Maiestate, de ce-aĭ

Sirolin

Ceĭ maĭ excelenţĭ profesorĭ şi medicĭ contra morburilor de plumânĭ, afecţunilor organelor de respiraţie, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, îl recomandă ca remediu cu efect

şi maĭ ales este recomandat Convalescenţilor după influenză. — Sirolinul promovează apetitul şi face să crească greutatea corpuluĭ, depărtează tusa şi flegma şi face să înceteaze asudarea de noapte. — Din causa mirosuluĭ şi gustuluĭ său plăcut este luat cu plăcere şi de copilĭ. In farmaciĭ să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenţĭ, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de maĭ jos

277 F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Şviţera).

făcut aceasta, ai ars materialul cel mai prețios pentru istoria țărei noastre?

— Pentru cine vrei să scrii istorie? — pentru un popor care a consimțit să accepte pe Draga Mașin ca Regină? asta n'ar merita munca.

Revoluție militară în Odesa.

Corabie de război în mânile revoluționarilor.

Clădirea mare a imperiului rusesc se prăbușește în ruine.

Rusia trăește zile mai negre, zile mai sbuciumate, de cât înfricoșatele zile ale revoluției franceze. Nemulțumirea născocitoare de fioroase acțiuni a străbătut și șirurile miliției.

Feciorii de pe corabia *Knyar Potemkin* n'au căpătat de mâncare, s'au plâns la căpitanul lor, dar răspunsul fu, că unul din ei cu capul crăpat în două căzu mort la pământ. Ceilalți feciori s'au mâniat foarte, s'au dat pe partea revoluționarilor și au pușcat contra miliției trimise contra lor. Au dat foc Odesei, soldații din Sebastopol s'au răsculat, au scufundat corăbiile, va să zică s'a desvoltat un război asemenea celui ruso-japonez.

Bombardarea Odesei.

— 30 Iunie.

Petersburg. Se scrie din Odesa: O corabie a flotei voluntare *a ars complect*. A mai ars și un vapor al Lodzului austriac. ***Potemkin a început bombardarea orașului.*** Cea mai mare parte a orașului stă în flacări. In cartierul muncitorilor decurg lupte sângeroase.

London. Feciorii lui Knyaz Potemkin dinspre mare cu tunurile lor domineazi orașul, care au început a-l bombarda. Inmormântarea matrozului *Onelcinc* a decurs în cea mai bună ordine și cu deosebită pompă militară, ceea-ce înseamnează triumful răsculaților de pe Potemkin, care acum aranjează portul spre apărare.

Revoluția în Odesa.

Aici domnește completă anarchie. Milița e pe partea răsculaților. *Cea mai mare parte dintre soldații garnisoanei țin cu marinarii răsculați, cărora fără împotrivire le-au predat magazinul de patroane și praf.*

Către cetitori!

(*) Se împlinesc cu încetul zece ani de când «Tribuna» stă ca neadormită strajă și luptă fără preget pentru drepturile cetățenești și naționale.

Multe am avut să îndurăm, în șirul lung de ani, atât dela frați, cât și dela stăpânire. Dela frați toate relele ce isvorăsc din patima trufiei și a pizmei, dela stăpânire tot ce este în stare să facă fiscul pus înadins să ne slăbească. Nu ne-am clătinat însă o singură clipă. Știam, că ori cât ar fi de mare patima unor oameni mici, ei n'au să poată întuneca mintea obștei mare, ci aceasta se va convinge, ori câtă vorbă rea s'ar zice împotriva noastră, că luptă dreaptă dorim a purta. Cât despre stăpânire, ni-am dat seama dela început că n'are să ne cruțe. Nu ni-am descuragiat deci nici sub greutatea multelor procese, ci mai vârtos am dat înainte.

Am avut, în toată această frământare, un isvor nesecat de putere: *încrederea marei obște românești*, spriginul ce pe fiecare zi ni-se da tot în mai mare măsură.

Am ajuns astfel ca la 10 Ianuarie 1905 conferența națională ținută la Sibiiu *să se rostească aproape cu toate glasurile pentru politica ce «Tribuna» a propovăduit-o chiar la înființarea ei;* am ajuns apoi să avem în Dieta țării opt deputați români, ear dintre acești trei aleși în comitatul nostru, unde — va trebui s'o mărturisească și dușmanii nostri — s'a luptat mai cu bărbăție.

Ceea-ce nu însemnează însă că «Tribuna» și-a ajuns ținta și cei din jurul ei pot să se odihnească pe lauri, ci tocmai din potrivă: lupta cea grea d'aci încolo ne așteaptă. Pentru-că d'aci încolo trebue *să ne strângem toate rândurile*, d'aci încolo trebue s'aprindem toate luminile, să nu mai fie luptător care să lipsească de sub steagul național, să nu mai fie Român care să rătăcească în alte părți de cât în marea tabără a partidului național. *Numai uniți în cugete și simțiri putem adică nădăjdui să ajungem la isbândă.*

Ear dacă dragostea către neam ne îndeamnă pe toți să ne adunăm într'o singură tabără, nu e mai puțin adevărat, că una dintre armele principioase în lupta ce ducem sunt — *foile*. Numai cetind, știm ce se petrece, numai știind unii despre alții, ne putem însufleți ear de cei răi ne putem păzi. Peste etot: însemnătatea foilor în lupta națională îndeobște recunoscută și *când îndemnăm pe prietenii și cunoscuții să spriginească foile noastre naționale, îi îndemnăm să spriginească însăși cauza sfântă națională.*

Eată de ce ne simțim datori să îndreptăm cuvânt către toți cititorii și prietenii nostri, rugându-i *să spriginească «Tribuna», să caute s'o ducă în casa fiecărui Roman știutor de carte*, căci numai așa se vor înmulți și luptătorii adevărați.

Înființată pentru a slugi binelui obștesc, într'un șir lung de ani «Tribuna» a dat dovezi că are în jurul ei adunați o falangă de bărbați cu inimă și cu pricepere pentru afacerile naționale. Falanga aceasta de bărbați dorește ca și în viitor «Tribuna» să fie în șirul întâiu de bătaie, ba *să lupte încă și cu mai multă izbândă.* Aceasta însă numai așa se poate, *dacă și sprijinul obștei, pentru foaie va fi tot mai mare*, ca astfel «Tribuna» să se înfățișeze tot mai bine și mai tare.

Fiecare cărturar român ține-'și deci de înaltă datorie să aibă în casă «Tribuna» și să îndemne și pe țărani s-o prenumere!

Rugăm apoi pe toți să plătească *la vreme*, și *nainte*, ceea-ce datorează, căci numai așa se poate susține și întări o foaie. Indemnăm la aceasta cu cât mai mare stăruință, cu cât chiar acum se împlinește jumătatea anului când începe totd'odată și noua abonare.

Sprijinită în măsură cuvenită de obștea românească, «Tribuna» se va întări din ce în ce și își va câștiga tot mai multe vrednicii și laude pentru chipul cum luptă întru ajungerea a tot ce este adevăr, bun, drept și frumos.

Stipendii.

Nr. 327 905.

Spre scopul conferirii de *stipendii* din *„Fundațiunea lui Gozsdu“* pe anul scolar 1905/6 pentru școalele medii, facultăți, universități și școalele de cadeți militari la armata comună și honvezi — se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici:

a) că sunt fii de cetățeni și aparțin bisericei ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaților, provăzut cu clausula parohului competent, că și de present aparține la biserica greco-orientală română —

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școalele medii atestatul despre anul școlar 1903/4, ear cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă și date positive despre această avere și trebue să fie subscris și de preotul locului, ear dacă nu ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebue să fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa întru timp și despre purtarea sa morală pe acest — timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, cum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei-ce voesc să studieze în străinătate au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca în cazul dacă li-se va vota stipendiul să se poată îndată esopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școalelor militare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiunilor stabilite în acest concurs (p. a.) 2, 3, 6, 8 și 9 numai atunci se vor estrada comandei școalelor militare, dacă concurentul va documenta că este privit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la representanța fundațiunei lui Gozsdu Budapest VII., Holló utcza 8 sz. *până la 5 August n. c.*

7. Totodată se provoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea riguroaselor și câștigarea gradului de doctor, că până la terminul susindicat, să arete resultatul studiilor din anul școlar 1904/5 căci altcum li se va sista stipendiul, resp. nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele susamintite sau sosite după terminul escris nu se vor lua în considerare.

9. In interesul espedării regulate fiecare concurent să indice în petițiune locul și posta ultimă, unde este a i-se trimite resoluțiunea representanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozsdu ținută în Iunie 1904 5. *Comitetul.*

NOUTĂȚI.

ARAD, 30 Iunie 1905.

— **Știre personală.** D-nul Ioan Russu Șirianu, directorul nostru și deputatul Chișineului a plecat pe mai multe săptămâni în concediu.

— **Promovare.** Tinerul și simpaticul domn Antoniu Bălaciu de origine din Ohaba Mutnie a fost promovat la gradul de doctor în științele ju-

Numai atunci ne îmbrăcăm *ieftin* și *bine*, dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri KIZ materie pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6·—30. 504

o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o

LEICHNER și FLEISCHER.

o o o ARAD, Szabadságtér 17. PÉCS, Király u 1. o o o

dice Luni în 26 Iunie a. c. n. la universitatea din din Cluj. Sincerile noastre felicitări.

— **Regele Alfonz, ca atlet.** Senzaţii publică ziarele londoneze despre călătoria la Londra a regelui spaniol *Alfonz XIII*. Când s'a depărtat regina dela balul aranjat în onoarea regelui, pe coridor regele poftindu-i noapte bună, a întrebat-o, de vrea să vadă, ce bun atlet e. Regina răspunse da, ear regele esecută nişte mişcări, cari puteau face onoare ori căruĭ acrobat.

— **Prinţul Frideric Eitel.** *Bul. Tagbl.* aduce ştirea, că prinţul Frideric Eitel, al doilea fiu al împăratului, german Vilhelm, în curînd se va logodi cu prinţesa de Schaumburg-Lippe *Alexandra*. În 7 Iulie prinţul va fi de 22 de ani, ear prinţesa în 9 l. c. a împlinit 20.

— **Examenele de maturitate la şcoala sup. comercială română din Braşov**, care s'a ţinut sub presidiul d-luĭ protopresbiter V. Voina, în calitate de comisar al ven. consistor şi în presenţa comisaruluĭ guv. directorul Putnoky, ca representant al ministruluĭ de instrucţiune şi a directoruluĭ şcoleĭ de meseriĭ din Murăşoşorheiu Fekete, ca representant al ministeruluĭ de comerciu, s'a terminat alaltăeri. Din 19 candidaţi admişĭ la examenul verbal, unul s'a retras din cauză de boală, 2 candidaţĭ au obţinut nota generală „foarte bine", 6 candidaţĭ nota „bine", 9 candidaţĭ nota „suficient", ear un candidat a fost avizat la repetirea examenuluĭ dintr'un obiect la toamnă. Nota generală „foarte bine" au obţinut candidaţiĭ P. Manole sen. şi I. B. Păcurar; nota „bine": I Bucurenciu, G. Ciurcu, I. Cornuţ, N. Poparadu, G. Stroe şi N. [illegible] nota „suficient" D. Balteş, R. Bogoevic[illegible] cur, O. Fulea, Al. Lupu, Tr. Mocanu [illegible] coară, Al. Tabac şi G. Vintilă.

— **Poesiĭ române traduse în ita[illegible]** Regina văduvă Margareta a Italieĭ a pri[illegible] cum se anunţă din Roma, în audienţă pe d-şoara Elda Gianilli, cunoscuta poetă italiană. D-şoara Gianilli a presentat reginei traducerea în italieneşte a baladelor române scrise de d-şoara Elena Văcărescu. Regina s'a exprimat în mod foarte elogios asupra traducerilor presentate.

— **Convocare.** — Reuniunea învăţătorească rom. gr.-or. din despărţământul protopresbiteratului Hălmagiu îşi va ţinea proxima şedinţă Joi la 30 Iunie (13 Iulie) a. c. în comuna Vaţa-de-jos, la care sunt invitaţi toţi membriĭ, binevoitoriĭ şi spriginitoriĭ învăţământuluĭ poporal. *Nicolae Vidu*, preşed. *Ilie Cristea*, not. despărţământuluĭ

— **Cironomul turc.** Ca fulgerul s'a răspândit vestea, că prinţul *Resad*, cironomul Turcieĭ, care are însemnata etate de 61 anĭ, e foarte bolnav. După el ar fi urmat pe tron prinţul *Chemal Eddin*, care nu de mult a murit în etate de 58 de anĭ. De moare şi Resad, tronul îl aşteaptă pe prinţul *Izeddin Juzuf*, fiul de 48 anĭ al sultanuluĭ *Abdul Asiz*.

— **Esamenul final** s'a ţinut cu şcolariĭ dela şcoala gr.-or din comuna Cella în 19 Iuniu p. m la care au participat foarte mulţĭ oaspeţĭ din loc. Cu aceasta ocaziune spectabilul domn Emanuel Marcoviciĭ pretor a donat la vre-o 8 şcolarĭ eminenţĭ fie căruĭ câte o coroană. Pentru care i-se espri ă şi pe aceasta cale cea mai pro undă mulţămită. *I. Costa.*

— **Adunare poporală antisemită în Berlin.** Se scrie din Berlin: alaltăerĭ poliţia a avut mult de furcă cu o adunare poporală foarte impopulată, la care contele *Pückler*, vestitul antisemit o provocat poporul, ca în cete să dea afară pe Jidovĭ din cafenelele şi birturile berlineze.

— **Averea naţională.** „Revista economică" din Sibiiu publică în ultimul sau număr bilanţul general al băncilor române pe anul 1904. Din acesta aflăm, că şi în anul trecut au făcut băncile române progrese marĭ. Activele băncilor române s'au urcat în anul 1904 dela circa 80½ milioane coroane, la circa 97½ milioane cor., adecă cu circa 17 milioane au fost maĭ marĭ activele băncelor noastre decât în 1903. Băncile române au avut în 1904 profit net de 1,841.088 cor., cu 113.549 coroane maĭ mare decât în 1903. Din bilanţul băncilor noastre prezentăm urmă[illegible] poziţiunĭ, carĭ arată aproximativ averea [illegible], ce o reprezintă cele peste 100 bănci [illegible] dela noĭ: capital societar coroane [illegible]3·46, fond de rezervă cor 4.337.637·90, [illegible] pensiune cor. 1,124.492·67, depozite spre [illegible] coroane 53.519.890·27, fond de binefaceri cor. 117,081; profit net cor. 1.811 088·43, realităţĭ coroane 2.868.247·93 laolaltă coroane 74,963.312·47. Astfel averea naţională, ce o reprezintă băncile noastre, este de circa 75 de milioane coroane.

— **Emigrare în săptămâna trecută.** Săptămâna trecută au sosit la New-York 3917 emigranţĭ din Ungaria şi anume: 1008 Maghiarĭ, 1903 Slovacĭ, 579 Svabĭ, 359 Croaţĭ şi 68 Românĭ. Dintre emigranţiĭ românĭ 2 s'au aşezat în statul New-York, 11 în Pennsylvania, 21 în Ohio şi 4 în New-Yersey.

— **Inşelătorie de 96 milioane coroane în războiul buro-englez.** După războiul Englezilor cu Burii, a rămas armateĭ engleze cantitate enormă de proviant şi nutreţ, cu care Englezii nu maĭ aveau ce face. Proviantul şi nutreţul superflu era suficient, ca să hrănească în decurs de 4 luni 300000 oameni şi 200000 caĭ. Comandantul suprem lord Kitchner a decis ca proviantul şi nutreţul superflu să fie vândut acolo în Africa-sudică. Cu vânzarea a fost încredinţat colonelul Morgan. Aceasta a vândut cu preţ mic tot, [illegible] el maĭ târziu armata neavând proviant şi nutreţ de ajuns pentru susţinerea sa, a trebuit să cumpere îndărăt proviant şi nutreţ dela aceleaşĭ firme, cărora le vânduse Morgan tot proviantul şi nutreţul: acum însă a cumpărat cu un preţ cu mult maĭ mare, decât preţul de vânzare. Prin aceasta Morgan şi frate-său au păgubit statul englez cu 4 milioane funţĭ sterlingĭ (96 milioane coroane), dar a câştigat pentru sine sume enorme. Acum au eşit la iveală aceste inşelătoriĭ şi au produs mare consternaţie în toată Anglia. Insuşĭ regele Eduard a luat afacerea în mână şi a numit o comisie pentru cercetarea abuzurilor. Se aşteaptă cu mare interes rezultatul.

— **Fortificarea oraşuluĭ Sebenico.** Vreme îndelungată a avut Austro-Ungaria numaĭ port maritim: *Pola*, care s'a dovedit însă neîndestulător: drept aceea s'a fortificat Cattaro. Acum se svoneşte, că se proectează şi fortificarea oraşuluĭ *Sebenico*

— **Rănirea gravă a unuĭ Rotschild.** Baronul Henri Lambert de Rotschild fiul d-luĭ şi doamneĭ baron de Rotchild din Bruxelles a fost victima unuĭ grav accident de călărie

Henri Lambert în vîrstă de 18 anĭ călărea pe Avenue Louise din Bruxeles Vineri dupa amiază, pe un cal foarte nărăvaş. De odată animalul se sperie şi făcu o săritură în lăturĭ. Călăreţul făcu sforţărĭ să se ţie pe şea, fu însă aruncat şi rămase leşinat. Trecătorii alergând în ajutorul său constatară, că tînărul perdea mult sânge din rănĭ grave ce şi făcuse în cap şi pe faţă. Fu pus într'o trăsură şi condus la locuinţe sa Avenue Mamix.

Starea rănituluĭ părea foarte gravă. Medicii ceĭ maĭ de seamă din Bruxelles i-au dat imediat ajutoarele rămînînd toată noaptea la capătul victimeĭ.

— **Până acum starea lui s'a ameliorat foarte puţin.** Părinţii tînărului baron fură chemaţĭ [illegible] grafic din Olanda şi sosiră chiar în noaptea [illegible] cidentuluĭ.

— **Monumentul luĭ Straus şi al luĭ Lanner.** Săptămâna trecută s'a inaugurat în Viena, în faţa primărieĭ, în memoria luĭ Johann Strauss I. şi al emului seu şi prieten Iosif Lanner, care, acum o sută de anĭ, au creat şi sistemizat genul valsuluĭ vienez.

Spre casă.

Oara amieziĭ a trecut, şi eu, iarăş îmĭ iau drumul către clinică, spre despărţământul de chirurgie, ca să maĭ văz de bolnavul meu; căcĭ de treĭ săptămânĭ, de când e aicĭ, nu am linişte dacă nu-s în fiecare zi de faţă când doctorul îĭ leagă rana din nou. Şi bolnavul meu sufere maĭ uşor dacă mă ştie lângă el, căcĭ eu trag maĭ încet de bandagiul lipit de rana ce-ĭ sângeră încă mereu — şi eu prind maĭ uşor de trunchiul rămas încă viu din mâna-ĭ ciuntită din cot. Şi 'i-e nesfârşită bucuria când mă ştie lângă el, şi-ĭ tigneşte nespus de mult când aude cuvinte de mângâiere în limba scumpă a graiuluĭ său; căcĭ ceialalţĭ din jurul luĭ nu ştie ce limbă vorbesc, şi nu ştie, eĭ cum să înţeleg. Şi el are mare încredere în mine, maĭ mare decât în însuşĭ profesorul şi doctorul spitaluluĭ — doctorul, care l'a făcut schilav de-o mână, dându-ĭ în schimb viaţa 'napoĭ. Şi el crede cu tărie că eu îĭ voĭ vindeca răul şi-l voĭ trimite sănătos în-ţara, după care i-se stinge inima de dor.

Şi eu îmĭ dau silinţa toată să-mĭ vindec omul maĭ de grabă şi să-l trimit sănătos spre casă şi să-ĭ afle pe toţĭ în bine — şi 'n treacăt să deie un călduros salut şi spre satul în care mama m'a legănat, unde eu copilăriam fără griji şi fericită ziua 'ntreagă făceam la pognitorĭ pe pomnolul Cuculuĭ — satul, unde sub o cruce strâmbă şi de lemn dorm acum ambiĭ sărmaniĭ ce părinţĭ aĭ meĭ, carĭ cu cât dor nu aşteptau să vază odată bărbat din copilaşul lor pe atuncĭ încă în cămaşa-ĭ lungă şi murdară de urmele pognitorilor de tină...

Dar omuluĭ meu i-se gată răbdarea. Căcĭ de patru anĭ de zile de când n'a maĭ inspirat aierul scump al ţăriĭ sale, i-s'a înegrit sufletul de străinătate, şi cu o greaţă nespusă a plecat din acel Cleweland vecin întunecat de fum, a plecat cu inima-ĭ plină de un dor necuprins, să-şĭ maĭ vază odată Ardealul în pace, nevasta şi copiiĭ în bine. Şi vaporul merge încet, trenul încă tot încet — şi el de două săptămânĭ aleargă incontinu spre casă şi trenul tot nu-l maĭ soseşte. Numaĭ gându-ĭ sboară mereu spre casă către iubiţiĭ săĭ, nevastă şi cincĭ copilaşĭ rămaĭ golaşĭ, în grija luĭ D-zeu şi-a sorţiĭ bine sau răuvoitoare. Iarăş vede 'n gându-ĭ căsuţa-ĭ gîrbovă de vremĭ, cu tinda-ĭ descoperită, cu curtiţa-ĭ desgrădită, grijită numaĭ de sărăcia, ce singură-ĭ era fidelă în rostul vremiĭ de năcaz. Dar românul meu mergea cu drag, şi fericire ducea în inimă cu el.

Insă soartea i-a ursît altcum firele. Când nu maĭ era departe de casă, când inima i-se umfla tot maĭ tare de bucuria revederiĭ, îl ajunge năcazul în drum — un singur deget dela mâna stângă, singur degetul cel mic, — abia ce s'a lovit la el — şi mâna i-se umfla şi învenina tot maĭ tare, durerile îĭ deveneau tot maĭ marĭ şi 'n urmă la gara de aicĭ, ne maĭ ştiind de durerĭ unde e, ce i-se întâmplă, a fost silit să se lase adus la spital, de unde acum ştie Domnul când îşĭ va putea lua iarăş drumul spre casă — lăsându-şĭ o mână 'n alte ţărĭ, sănătatea 'n alte mărĭ...

Şi eu numaĭ târziu am aflat de veste că e un român în spital, atuncĭ numaĭ, când profesorul mi-l'a adus să mi-l arate ca un caz de raritate, căcĭ cu toate că după amputarea braţuluĭ stâng rana i-se vindeca aşa de frumos — temperatura pacientuluĭ se urca mereu, aşa în cât medicĭĭ erau îngrijaţĭ de soartea luĭ. Şi ne spune profesorul că au avut mult năcaz cu el căcĭ nu se putea înţelege nime cu el, că e un român din Ardeal, ce se reîntoarce din America spre casă, pe drum s'a lovit la mână, mâna i-s'a inficiat — şi omul meu nu înţelegea că trebue să renunţe orĭ la mână orĭ la viaţă — şi aşa medicĭĭ numaĭ târziu au fost în stare a-ĭ capacita că trebue să-şĭ lapede mâna. Aceasta trăgănare însă a fost destulă ca inficiarea să se răspândească maĭ departe, prin corpul întreg, şi ca sângele să i-se invenineze. Şi acum doctorĭĭ cu ochiĭ plinĭ de grijă privesc în jurul pacientuluĭ. Las' că — zice profesorul, — maĭ căpătase pacientul şi o straşnică aprindere de plămânĭ — şi aceasta măreşte răul.

Ear eu de atuncĭ în fiecare zi îl cercetez şi îl grijesc cu o precauţiune îndoită, căcĭ pe aicĭ prin străinĭ cine ştie când mi-se va maĭ da ocaziune să fac vre-un bine vre-unuĭ biet român din ţara mea. Şi mult m'ar durea să ştiu că sârguinţa mea ar rămâne fără resultat. Dar azĭ omul meu spune că-ĭ merge maĭ bine, fierbinţelile i-au maĭ trecut, durerile de pe piept i-s'au maĭ luat, şi el iar mă roagă să scriu o carte la aĭ lor, să le scriu că luĭ 'i-e maĭ bine, şi cu ajutorul luĭ D-zeu nu peste mult iarăş va putea pleca spre casă — şi să nu fie năcaĭ-şĭ de soartea luĭ, că are el aicia pe doctorul acela de român, care le-a scris cartea de maĭ nainte şi care le-o scrie şi acuma, şi doctorul acela îĭ om cu inimă şi el îl va face sănătos... Dar peana mea nu maĭ scria rostul cuvintelor suflate de pacientul ce cu gura deschisă prindea

Monumentul a fost lat orașului de un comitet, care a strâns cheltuelile prin subscripție; baronul Nathaniel de Rotschild a contribuit cu mai mult d'o treime la suma totală.

Cei doi dintre regi ai vasului sunt representați în picioare, Lanner cu vioara și cu arcușul in mână. Strauss părând, că conduce o orchestră Românească figurează dânțuitori de toate vârstele atrași de muzica celor doi meșteri populari.

Mulțime mare de Vienezi au asistat la inaugurare. A rostit discursuri ministrul instrucției, primarul și archiducele Frederic, representalul împăratului.

— **Hrana la ofticoși.** Se știe, că de multă vreme se preconisează în unele țări întrebuințarea unt de lemnurilor și grăsimilor în hrana tuberculoșilor.

Profesorul Pouchet citește un raport despre o lucrare a doctorului Laufer, din Paris, relativ la chestiunea aceasta și în care autorul studiază cu deosebire hrana la tuberculoși special subt influința grăsimilor.

Resultă — zice el — din experimentare și din clinica, că grăsimile determină în tuberculoză o retențiune și prin urmare o economie notabilă de azot procură cele mai bune rezultate cu condiție să nu fie administrate empiric. Astfel doze crescânde de grăsimi sporesc economia azotată, însă asta până la oare-care punt, peste care aceasta rămâne staționară, este prin urmare un prisos de materii grase, care rămâne neîntrebuințat.

Rezultatul acesta este confirmat de examinarea bolnavilor supuși, unii unui regim de grăsimi în doze mari (150—200 grame pe zi, conținând substanțele grase ale alimentației și o oare-care doze de grăsimi supraadăugate sub forma de unt sau unt de lemn) celelalte doze moderate (80—100 grame pe zi în total).

Pentru categoria întâia (doze mari) curba greutăților bolnavilor se urcă repede, însă pe urmă se face orizontală și la urmă scade uneori sub greutăți primitive, sau din pricina tulburărilor digestive sau din pierderea poftei de mâncare pentru alte alimente, sau din pricina lipsei de folosire.

Pentru a doua categorie (doze mici) greutatea se urcă încet, însă progresiv și continuu, așa că la sfârșitul experienței se ajunge la un beneficiu sigur.

— **Milionar mort în temniță.** Lucrul s'a întâmplat în *Drezda*. Un anumit *Friederich*, proprietar a patru milioane, care a ajuns în temniță pentru jurământ fals, a murit în temniță.

— **Reunione adriatica di Scurta priv. ces. reg. în Triest.** In adunare generală ținută la 26 April s'a espus darea de seamă direcțiunii și încheerea socotelilor pe anul al 66-lea, (1904), scoatem în relief următoarele date importante: In secția asigurărilor pe viață sau expus 8875 asigurări în suma de 52 113.571 cor., politele protestate represintă suma de 46.007,932 cor. Starea asigurărilor în 31 Decemvrie 1904 a fost rotund 295½ milioane coroane capital și rente 758,052 cor, Creșterea curată e 10.511,076 cor. capital. Dela premii au incurs 12.451,093 cor., iar pentru casuri de moarte și asigurări s'au plătit 6,334,142 cor. Reserva de premii subsidiare prin anexare de 100,000 cor., s'a urcat la 1.800,000 cor. Reserve de premii și transferările acestei secții inclusive cele 1.800,000 fac 8,1752,772 cor. 43 fil. și arată un sporiu de 5.408,062 cer. au incurs premii în branșa asigurărilor contra focului 21.861,845 cor., în branșa asigurării transperturilor 1.437,006 cor. contra spargerilor 302,309 cor.; asigurările ulterioare în aste 3 branșe fură 10.647,564, plăți pentru pagube 17.727,451 cor. și reasigurări 9.287,382 cor. Reserva de premii a asigurărilor contra focului e netto urcelă 7.355.810 cor., scăzând reasigurările. Plusul, ce revine din urcarea cursului efectelor s'a alăturat la reservele pentru schimbările în curs. Din plusurile rămase din dotări s'a împărțit o dividenda de 180 cor. per acție. Reservele societății au fost în 31 Dec. 1904 — ne luând în considerare reservele pagubelor — peste 95 milioane cor. și adecă reserve de premii (substrăgând reasigurările) 81 352,182 cor., reserva subsidiară a premiilor 1.800,000 cor, reserve de câștig 7.489.914 cor. și reservele pentru schimbările cursului 4.414.415 cor. averea cassei pensiunilor si a casei de păstrare și depuneri ale oficianților societății face total 1.575,615 cor. — *Agentura generolă în Arad*. Banca industrială și poporală aradană, Sârmezey Ákos. Secretar. Paul Salió.

— **In fie-ce zi se poate** căpăta bere proaspetă de Schwehat și mâncări admirabile în restaurant lui *Korats și Novotny*.

— **Spițăria C. Balassa** chezășuește, că laptele de castraveți al lui Balassa cu efect admirabil și veritabil englezesc, care a fost pus în circulație, nu e de loc stricăcios feții. De probă numai odată să-și comande damele noastre laptele de castraveți al lui Balassa și se vor convinge, că acest mijloc de înfrumsețare delătură imediat pistrul, pete, spuse și alte necurățenii ale feței, face fața lucie, tinără și rumenă. Un flacon 2 cor., apoi săpun veritabil englezesc de castraveți 1 cor., pudră 1 cor. 20 fil. Se poate procura în ori-ce spițerie. Depositul principal în Arad: Spițeria Földes Kelemen, drogheria Vojtek și Weisz.

—x **Fără nici un reclam crucea** sau steau după electro-magnetică a dlui Muller Albert, Budapesta V. Vadasz utcza 42/K a devenit renumită în toate părțile lumei.

Foarte mulți după folosința crucei sau vindecat de boale vechi, așa încât dela toți aceștia în toată ziua sosesc scrisori pline de mulțămire dl fotograf Eisschile Adolf din Cservenha a scris următoarele: „De mult timp trebuia să-mi arăt marea mulțămire ce o am față de aparatul aflat prin domnia-Ta, asta însă cu adinsul am tăcut-o până acum, de oare-ce cu cea mai mare curiositate am așteptat a afla, că nevasta mea, ce cu apitorul crucei R. B. 86067 deveni iarăși de boala avută? prin urmare cu cea mai mare bucurie constatez că nevasta mea, carea durându-o peptul și stomachul avea în genere lipsa poftei de mâncare, dureri de cap și multe alte boale, cu ajutoriul aparatului D-voaste sau făcut pe deplin sănătoasă, prin urmare aparatul D-voastre sunt silit al lăuda și al recomanda fie-cărui suferitor de boale. Prețul aparatului mare 6 coroane

Bernadotte și sub-locot. Moerner.

Evenimentele actuale, cari riscă de a lu Norvegia din mânile nepotului mareșalului Bernadotte, atrag atenția asupra imprejurărilor, cari procuraseră acestui din urmă moștenirea familie Wasa.

Biografii lui Carol XIV spun, că atențiune Suedezilor fusese chemată asupra prințului de Ponte Corva, fiindcă tratase cu o bună voință extremă pe prizonierii nației lor căzuți în mânile sale în campania din 1806. După care, prințul regal (Christian August de Holstein Augustenburg) murind, votul public hotărîse pe Bernadotte ca să-i ia moștenirea.

In realitate lucrurile nu se petrecură așa de simplu. După tradiția națională, conferită de porecla, sub care e cunoscută și azi familia Moerner, iată ce s'ar fi întîmplat.

După Iena, Bernadotte, pătrunzând în Holstain, făcuse prizonier un detașament mare suedez comandat de un oare care colonel Moerner.

La încheierea păcii, acesta se întorsese în țara lui și nu-i mai tăcea gura lăudând procedarea cavalerească și buna voință, pe care o arătase mareșalul și față de el și față de soldați. Spusele lui produseseră o impresie din cele mai vii asupra spiritului fiului său, care slujea ca sublocotenent într'o garnizoană mică din Sunia.

par'că cuvintele din aerul fără de saț, ci cu ochii îngrijați priveam la el. Nu-mi plăcea mie ușurarea așa de iute a durerilor și scăderea așa repede a temperaturei nu-mi venea la socoteală. Ear omul meu spunea mereu în peană, să scriu că-'și vor coperi din nou căsuța, și or face gard în jurul ei, și vor trăi cu toți în bine, nevastă și copii cu tot... și 'n urmă el cuvintele-și găta, și cu rămasa slaba-i dreaptă el dreapta mea că mi-o strângea, și pironită avea privirea în ochii mei umezi de jale, o față lungă, îngustă, apoi făcu — ca 'n marmoră cioplită-i fu figura — privirea-i la pământ căzu, durerile îl părăsiră, ca pe veci să nu-i mai vină.

. . . .

Indispus ședeam a doua zi pe o margine de bancă într'un colț al sălii de propunere, așteptând sosirea profesorului. Și când venise, și pe masa de secționat când apăru figura celui ce eri murise 'n mâna mea — cine-ar fi putut s'oprească șirul lacrimilor grele, ce sunând cădeau pe banca, ce par'că rîdea de înduioșarea mea... și pălăria mi-am căutat și am eșit la aier liber, pe când profesor și colegii uimiți priviau în urma mea, neștiind ce vor să însemne lacrimile 'n ochii mei.

. . . .

Și 'n urmă cartea am făcut-o și am trimis-o spre Ardeal, să spună nevestei lui Georghe al Barbului din Tău, că Georghe a sosit acasă.

Praga, în Iunie 1905.

C. D.

Cipariu și ziaristica română.

(Urmare).

Cu așa cuvinte modeste și totuși pline de demnitate incepea să glăsuească și să se recomande programa Organului luminării, care, conform planului ce avea comprobarea împărătească, spunea, că gazeta bisericească, politică și literară adecă o foaie cu un câmp destul de vast unde se puteau bine intâlni in coloanele ei tot felul de argumente, pe cum religiune, morală, filozofie, științe, istorie, literatură, politică, drepturi, economie și altele asemenea ce puteau să deștepte interes pentru Români.

Pe lângă toate acestea felurite argumente, ce le semnala Cipariu în programă, și ce le aflăm pas de pas în numerii apăruți: scopul Organului a fost curat literar, precum singur părintele lui o recunoaște.

Vorbind în Principii, *) pe larg despre acest lucru, între altele el zice: „Noi ne încercăm cu făclia aprinsă a cercetărilor filologice și istorico-analitice a revărsa o-mai mare lumină asupra uner părți ale limbei românești, ce ni-se păreau nu destul de luminate, unele de cu totul părăsite. Și cu toate că cuprinsul lui nu a fost restrâns numai la cercetări filologice, scopul însă tot i-a fost curat literar. Obiectul dar' mai de aproape la care ne concentrarăm în toate puterile, a fost aceasta dulce limbă, căreia se inchinară părinții nostri ca unui idol sfânt și insuflețitor, tezaur ce ne-a rămas dela ei ereditate neinstrăinată și necomună cu alții, și care ca un fir roșu singur e în stare a conduce prin toate labirintele întunecate ale acestui popor antic".*)

Dar' prin luna Maiu 1848 Organul luminării se prefăcu în Organul național, deci și caracterul lui, conform stărilor publice, cari pe cum bine știm, erau mai mult politice, decât bisericești și literare, deveni mai pronunțat, sau am putea zice, curat politic, căci lui Cipariu acum nu mai convenea să-i fie gazeta „o foaie necolorată ca o oală putredă, in care ori-ce știri și idei politice, dulci, amare și sarbede să se arunce amestecat", ci voia ca „să fie un adevărat organ al sentimentelor curat naționale românești".**)

Organul național fu mai puțin norocos, decât cel-ce-i premerse, căci după o scurtă durată ce nu trece peste o jumătate de an, din cauza multor neplăceri, dar' mai ales a vremilor turburate, la 6 Octomvrie apune cu numărul XXI.

La 12 Maiu, când eși intâiul număr din Organul național, Cipariu mai scoate și o a treia foaie în Blaj: Invățătorul poporului, tipărit după vechiul plan, cu slove, afară de titlul foii, care e cu litere latine.

Cipariu incercă un lucru, ca Foaia Sătesnului dela 1844 din Moldova,***) dar' nici el n'a isbutise a face un lucru bun multă vreme, ca frate-seu cuminte dela Iași, căci precum aceluia stăpânirea îi suprima foaia deja la cel dintâiu an, întocmai și el la o jumătate de an fu nevoit pentru împrejurările crâncene de atunci, până la

*). Principii de limbă și scriptură pap. 255—261.

*). Ibidem, pag. 258.

**) Organul național, nr. XXV. dela 6 Octomvrie 1848.

***) Dl Jarcu, repertoriu bibliochronologic și general de cărți romane. București 1865, pag.

Tînărul acesta, mai serios de cât este cineva de obicei la vîrsta lui, frapat de situaţia precară în care se găsea Suedia dela moartea prinţului regal, concepu ideia să facă pe mareşalul Bernadotte să ia locul acestui din urmă.

Cum era om de acţiune, locotenentul fără să mai întârzie, începu o propagandă straşnică în favoarea candidatului său, şi numai decât numele acestuia ajunse popular în toate clasele societăţii.

Moerner care moştenise o avere mică la începutul lui 1810 luă atunci un concediu şi se duse la Paris. Cum ajunse în Paris, cea dintâi vizită a lui a fost la ambasadorul Suediei, cu care se înrudea şi căruia-i spuse numai decât planurile sale.

Vorbelor lui diplomatul răspunse cum îşi poate închipui ori cine; altfel zis diplomatul îl răspunse că sublocotenenţii nu trebue să se ocupe cu politica înaltă.

Ofiţerul însă nu se lăsă să fie bătut.

Văzând că nu va dobândi nimic din partea asta, se adresă în altă parte, adică anturajului mai apropiat de Bernadotte, cu deosebire aghiotanţilor lui

Unul dintre aceştia îl primi foarte bine şi-l ajută mult în demersurile lui. Bernadotte nu rămăsese indiferent şi stăruinţele sale fură incununate cu succes.

Sosirea la Paris a ambasadei suedeze — adevărata — adoptarea lui Bernadotte de regele Carol XIII şi urcarea lui pe tron aparţin istoriei. Insă ce nu spune istoria este, că protejatului Moerner, odată instalat pe tron şi-a arătat fostului sublocotenent recunoştinţa. I a conferit titlul de conte şi l'a investit cu funcţiuni mari la curte.

Şi ~~mai chiar~~ urmaş lor lui Moerner li-se zice în Suedia Konigssmakare (făcători de regi).

Bibliografie.

A apărut şi se află de vînzare (preţul 50 filerĭ. plus porto 10 filerĭ) la administraţia ziarului »Tribuna« interesantul studiu:

»Die Bedeutung des Romänischen Elementes im Völkerconcerte Europas von Einen Patrioten«

Broşura aceasta scrisă nemţeşte este menită ca în cercurile înalte politice din Austria şi străinătate să facă cunoscuţi pe Romînĭ.

*

La administraţia ziarului „Tribuna“ se află de vânzare *„Amicul Poporului“* îndreptător în cause administrative şi judecătoreşti pentru poporul român de Titu Vuculescu, pretor. Preţul 1 cor. plus porto 10 filerĭ.

---

mai bune, să încete de a-şi mai scoate foaia aceasta,*) menită pentru popor şi scrisă în limba poporului.

Intr'o formă uşoară Cipariu se făcea adevărat povăţuitor poporului seu. Il arăta cine-i Românul; în ce stă viaţa naţională; ce însemnătate are împreunarea puterilor; cum se face omul liber; ce-l poate ferici pe Român; cum se formează staturile; prin ce mijloace se poate omul înavuţi; cum sunt tinereţele neconduse de bătrânĭ; cum într'un corp urît poate fi un suflet frumos; cum e ciuma vitelor, care sunt tipurile păcatului etc.

Cu un cuvânt îi scria despre toate câte afla de trebuinţă pentru popor, ca şi poporul să poată avea o viaţă, ca să se deştepte din somnul letargic şi să se renască.

Şi cu toate că era de folositor la timpul seu bietul învăţător până mai an, când părintele Emilian Micu la 1901 l'a găsit între hârtiile cărnăţarilor din piaţa Lugojului, rămase aproape necunoscut şi nicĭ un literat nu pomenea despre el. Atunci dl Valer Branisce, după o jumătate de veac şi mai bine, cel dintâiu a spus lumii despre el în ziarul seu „Drapelul“,**) prilegind ca să iasă la iveală şi la Blaj din societatea mestecată şi pulberoasă unde se ascunse în biblioteca d-lui propozit Ioan M. Moldovan şi a profesorilor dela gimnaziu.***)

(Va urma)

*) Nr. XXII. dela 6 Octomvrie 18.8, pag. 88.

**) Cf. „Drapelul din Lugos, anul 1901, nr. 9 şi 14.

***) Cf. G. Precup, Notiţă literară în „Unirea“ din 1901, nr. 10—11.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENSAŢIONAL —

De 61

MAYNE-REID şi F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Dar afirma, că în momentul bătăliei, puterile îi vor reveni şi de altcum ceruse să fie mai cu deosebire însărcinat, împreună cu doui sau trei Regulatori şi Thornley, să apere pe Luiziana Dupré, pe care acesta — ne închipuim cu ce bucurie! — o regăsise întreagă şi sănătoasă lângă unchiul şi fratele său.

Dela cele dintâiu zori ale zilei, carĭ începeau să se ivească, această mică trupă dispăru cu prudenţă mergând dela corral în direcţiunea rîului. Colonelul fusese vestit prin străjile, pe care Hays le aşezase la spatele lui Miquelez, despre prezenţa acestuia prin tufişurĭ, unde petrecuse noaptea.

Cât despre corral, care servise ca punct de concentrare, el rămăsese neatins, fie că Indienii neglijaseră până atunci sau uitaseră de a da drumul cailor sălbaticĭ închişĭ, fie că aveau de gând să pună stăpânire pe eĭ mai târziu, când feţele palide vor fi ucise sau împrăştiate, fie în sfârşit, că Coadă de Tigru dase ordin să se respecteze ceea-ce putea fi privit ca proprietatea tovarăşului său Antonio Miquele.

Thornley colonelul şi nepotul său îngrijiseră, ca să-şi procure de acolo caĭ aleşĭ, în schimbul a lor săĭ, carĭ erau groaznic de obosiţĭ.

Ca şi cum ar fi prevăzut întâmplările ce vor urma, tînărul mustanger alesese pentru sine pe cel mai bun din ceĭ rămaşĭ, şi anume pe cel mai viguros şi mai înfocat. Acesta era, de altcum, armăsarul sein, pe care Ludovic Lebar încercase în zădar să-l prindă pentru sine, Tornley judecase dela cea dintâiu ochire, că acest animal era extraordinar de iute: ei avea un fel de presimţire de urmărirea stăruitoare ce avea de făcut în ziua următoare fie în contra lui Coadă de Tigru, fie în contra trădătorului Miquelez.

Nu se mai putea îndoi, într'adevăr, de ruşinoasa trădare a acestuia din urmă şi dând socoteală despre ea lui Wash Carrol, adăugase că se însărcina să ~~îndrepteze greşeala ce făcuse de~~ a-i înfăţişa ca asociat pe un asemenea bandit, făcându-l prizonier cu arcanul său şi dându-l în mâinile oamenilor poliţiei.

El fu acela, care tîrîndu-se după modul Pieilor-Roşii, se duse fără sgomot să recunoască locul unde petrecuseră aceştia noaptea.

Indienii erau încă culcaţi în tufişurĭ, de-alungul şivoiului; caii lor erau într'uniţi într'un buchet de arborĭ şi încredinţaţi câtor-va oamenĭ, la distanţă cam de două sute de metri.

Singurĭ Coadă de Tigru, Miquelez şi-o femeiă, ale căreia braţe păreau legate la spate, erau călărĭ.

Bietul Thornley n'avu trebuinţă să vadă faţa acesteĭ femeĭ, pentru a ghici cine este. Era aşezată şi poate legată pe un poney, cu un mers foarte liniştit la părere, deşi un foarte frumos animal. In momentul acesta tînărul mustanger auzi lângă sine o exclamaţie înăbuşită, care îl făcu să se înfioare până la inimă.

Se crezuse descoperit şi, cu toată spaima sa, pusese mâna pe revolver. Dar acesta era numai Eugen Dupré, care se furişase pe urmele sale şi a cărui faţă era tot atât de palidă ca şi a tinereĭ prizoniere. Cu toate acestea ochii săĭ străluceau cu un foc ciudat, ca şi cum s'ar fi împotrivit cu greutate dorinţeĭ mistuitoare de a se repezi în ajutorul scumpeĭ sale verişoare.

Temându-se de o imprudenţă din parte-i, Thornley îi zise şoptind:

„A sosit momentul trebue să-i atăcăm. Trebue să ne întoarcem la amicii nostri. Urmează-mă!“

Tînărul păru că se supune cu neplăcere, dar se supuse. El fu, care explică colonelului Hays ceea-ce văzură.

„Domnule Colonel, crede-mă, să atacăm, până când nu se aşteaptă la aceasta, şi să mântuim numai decât pe tinera fată?

— Nu fătul meu, răspunse şeriful, cu vocea lui adâncă. Nu putem să atacăm noi întâiu. Nimenĭ să nu facă o mişcare sau să spună un cuvânt înainte de a da eu semnalul.

(Va urma).

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor-proprietar: George Nichiu.

Grădina Micado.

In cătrău?

In fie-care seară începând de azi poate publicul să se desfăteze în grădina cafegiului **SZÜSZ MOR** superb arangiată:

iluminaţie electrică şi băuturĭ excelente, mâncărĭ bune, serviciu prompt. bere de Kőbánya etc.

Să nu întrelase nimenea ocasia de a se convinge în persoană.

DOCTORUL **ALEX. M. POP**

specialist în medicina internă; consultă zilnic dela 8—12 a.m. şi dela 3—6 p. m. — în

BAILE HERCULANE

(HERCULESFÜRDŐ)

La subscrisul să află de vânzare

vin de masă

— din anul 1904 —

de o calitate bună.

Hecto în loc e **32** cor. — Vinul să vinde în vasul cumpărătorului.

IULIU GROFŞOREAN,

în Galşa (ap. Világos).

Rog pe ori-cine să bine-voiască a se convinge ce bine şi ce ieftin îşi poate procura de la mine ori-ce orologiu şi giuvaericale din argint şi aur curat de 14 carate.

ARAD, Piaţa Libertăţii

lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor

ciasornicar şi giuvaergiu.

Stabiliment de hydrotheraphie:

Wällischhof

staţiunea de tren şi poştă Brunn-Maria-Ensersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiament modern

(pe lângă hydrotherapie complectă, băĭ de soare, de aer, de acid carbonic şi electrice, massage, electrizare gimnastică suedă dietetică individualizată etc).

Preţurĭ moderate.

Cu prospecte şi informaţiunĭ mai detailate stă la dispoziţie direcţiunea şi medicul-şef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAŢIUNEA SUMARĂ.

1904 5 Iunie	ACTIV		1905 28 Maiu	1905 4 Iunie
98005700	68903700 Reserva metalică Aur. . . .	44889249	64117535	64034749
	29102000 „ trate Aur	19145500		
3979419	Argint şi diverse monete		4716331	4687331
42760361	Portofoliu Român şi Străin		38372546	38057905
90296n4	*) Impr. contra ef. publice	5942900	21583345	21768020
	„ „ „ „ în cont curent	15825120		
11999900	Fonduri publice		11999990	11999990
13764320	Efectele fondului de reservă		14316173	14316173
1727546	„ „ „ amortisarea imob. şi material .		2943984	2943984
5572364	Imobili		5670958	5670978
573801	Mobilier şi Maşini de Imprimerie		573592	573848
751689	Cheltueli de Administraţiune		662490	677151
78539509	Deposite libere		82761052	83286552
—	Compturi curinţi		—	—
16391096	Compturi de valori		61681195	57629829
283095399			309399191	305646510
	PASIV			
12000000	Capital		12000000	12000000
18427715	Fondul de reservă		19771835	19771835
2763670	Fondul amortisăriĭ imobilelor şi material		2946244	2946244
166231240	Bilete de Bancă în circulaţiune		162478070	162478070
924725	Dobânzi şi beneficiĭ diverse		967617	967617
78539509	Deposite de retras		82761052	82761052
4208540	Compturi curinţi		28474373	28474373
283095399			309399191	309399191

Scomptul 5%
*) Dobânda 8%

Cine merge la staţii balneare ori în vilegiatură să ducă cu sine destulă

hârtie de scrisori

şi alte requisite de scris, fiind-că în streinĭ pe banĭ scumpĭ capătă dese-orĭ material rău.

Bilete de vizită

aşişderea, să-şi facă acesă din destul, fiind-că neîntrerupt are lipsa de ele.

De cum-va cunoaşte arta fotografieĭ orĭ de voeşte s'o învețe, poftească a cumpăra o

Maşină de fotografiat

cu toată garnitura ei, ieftină şi bună.

Eternizarea prin fotografare a frumoaselor ţinuturĭ romantice, orĭ evenimente, ne oferă distracţia cea maĭ plăcută.

Introducere în arta fotografieĭ.

Hârtie de scrisorĭ:
Margaret Mill,
Adria,
Myrtle Mille ş. m. d.
Bilete de visită
Maşinĭ de fotografat

Mare asortiment!

Se pot cumpăra cu preţurĭ convenabile.

Bloch II.

prăvălie de hârtie, tipografie şi mare magazin de articole fotografice.

Atelier de văpsitorie şi spoire.

Am onoare a aduce la cunoştinţa p. t. publicului, că am deschis **în Arad, — Edelspacher-u- 7.**

un atelier de spoitorie şi văpsitorie

unde primesc ori-ce lucru ce cade în branşa asta, ca: spoirea edificiilor, văpsirea mobilelor de fer şi lemn, vane de băĭ, odăĭ de băĭ, apărătoare contra dogoareĭ sobeĭ, coşurĭ de lemn, pa-dimente după poftă. Floderarea o fac după experienţe speciale câştigate în străinătate.

Principiul e »preţurĭ solide şi serviciu prompt« şi mă voĭ sili să câştig bunăvoinţa publiculuĭ.

Cu stimă: MOLDOVÁN BÉLA.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de SACI şi strae

recomandă marele magazin de saci şi strae bune în or-ce mărime. Serviciu prompt şi conştienţios. - - - Preţuri foarte ieftine.

Cel maĭ bun loc pentru sacĭ şi strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul pentru culină şi sămănat.

Lőwy Zsigmond

— Temesvár gyárváros, Fő-utcza 33. sz. —

Încă 6 zile numai!

Joi în 6 Iunie nesmincit ultima representaţie

Circus Caesar Sidoli 123 de caĭ.

pe piaţa Béla.

Astăzĭ Sîmbătă 1-a Iulie 1905 **2 marĭ representaţiunĭ**

una după amiazĭ la 4 ore cu preţul pe jumătate pentru toţĭ şi alta la 8 ore seara cu preţurile întregĭ.

I. HIGH-LIFE-EVENING

locul de întâlnire al lumeĭ elegante!

Primul debut al **directoruluĭ CAESAR SIDOLI** cu representaţiĭ de caĭ dresaţĭ.

Nou! **Grand Revue cu 100 de caĭ.** **Nou!**

Pentru prima dată: **Cavalerul alb. La chevalier blanc.** Unicul în felul său.

Nou! **Trupa Montalcini** O scenă în chambre-separée **Nou!**

Program superb din 18 numere.

Mâine, Duminică 2 Iulie, 2 marĭ representaţiĭ, una la 4 ore d. a. şi alta la 8 ore seara.

Preţurile: Loja, 3 cor.; loc reservat, cor. 2.40; stal I, cor. 1.60; stal II, cor. 1.20; galeria, 60 filerĭ. Militariĭ şi copiĭ până la 10 anĭ: stal I, 1 cor.; stal II, 60 fil.; galeria, 40 fil. Biletele se găsesc de vînzare dela ora 10 dim. până seara la 6 la libraria lui **Kerpel Izsó** (Fischer Elis palota).

cu deosebită stimă

CÄSAR SIDOLI

director şi proprietar, şef-comandantul ordului St. Sava, cavaler al ordinuluĭ Coroana Românieĭ, al ordului Takova, ş. a.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta. *Nu e leac secret.*

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tiniturĭ de ureche, bătaie de inimă, sgârciurĭ de inimă, astma, auzul greu, sgârciurĭ de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, nudul în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și contra multor alte boale, carĭ la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe despărțe vindecă cu succes boalele aflătoare, iarăș pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechĭ de 20 anĭ.

In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumei carĭ prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și orĭ-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde orĭ-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta", care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-'i putere vindecătóre, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu intețire. 206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.
folosibil la morburĭ învechite

Prețul aparatului mic e Cor. 4.
folosibil numai la copiĭ și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42. B coltul str. Kálnán.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în

Arad, — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.

o fabrică de mașinĭ agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunînd de mijloace îndestulitoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o

mă aflu în plăcuta posiție a produce și servi pe onoratul public

o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o

din material de prima clasă și pe lîngă prețurile cele mai avantagioase

Și special fabric, diverse mașinĭ de sămănat, secerat, sfărâmătoare de cucuruz, mașinĭ de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururĭ, plugurĭ (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițărie și instalațiunĭ de morĭ, joagăre și țiglărĭ micĭ și marĭ, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașinĭ de abor și treerătoare, motoare de benzin, petroleu, spirit sau gaz, garantând totdeodată, atît de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeodată lucrurĭ de lăcătușerie și tot felul de reparaturĭ de mașinĭ,

cu prețurĭ foarte moderate, pe lîngă serviciu cinsit și prompt.

Fabrica de metal, aramă, turnătorie de aramă și strungărie

a luĭ

FRANCISC RUDKOWSKY

Arad, Kiss Ernő-utcza 5 sz.

Recomandă pentru sesonul apropiat - cele mai bune

Căldărĭ

- pentru fertul rachiului - de prune și alte fructe, comină și pentru fertul cognacului, de mărime regulată, se află în magasie, orĭ se pregătesc în grabă.

Proiecte și planurĭ trimite gratis. Telefon pentru oraș și comitat Nr. 487.

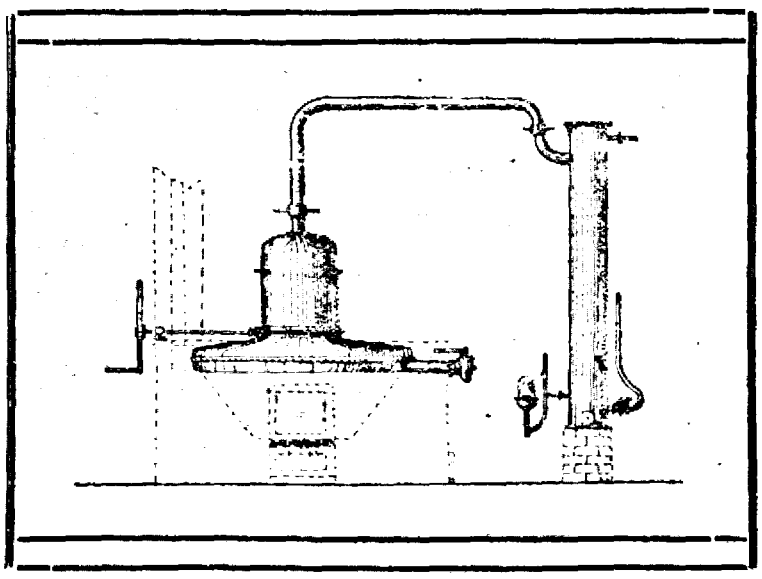

Mare asortiment de diferite

Căldărĭ

pentru spălat, vase de aramă, sobe de baie

precum și alte obiecte de aramă și metal. Tăvĭ de aramă de orĭ-ce mărime, a oĭ dregerea obiectelor de aceasta specie se efectuesc în curînd și cu multă băgare de seamă

ARAD, Tipografia George Nichin.